

Menedékhely egy hétre

Egy nap késéssel érkeztem, így nem lehettem itt a kiállításmegnyitón, sem az ünnepélyes megnyitón, sem a házigazda temeriniek *Éjjeli menedékhely* bemutatóján... de itt vagyok! Éjjel van, s az én menedékhelyem a tájház. Már „ledolgoztam” a „műszakom” nagy részét, elvégeztem a feladatomat, és most merengő hangulatban vagyok. Sok volt a félelem, a szorongás, feszültség mostanában, de igyekszem ideérni lélekben is! Nézzük, mit tudok csak úgy hirtelen Temerinről! Természetesen tudom, hiszen végig a Találkozón voltam, hogy a 25. VMASZT Pataki László-díját a *Tyúklétra* kapta meg, sokat beszélgettem Petro Ildikóval, így azt is tudom, hogy ő először súgó volt, és úgy került színpadra, hogy be kellett ugrania egy főszereplő helyére, aztán „véletlenül” színpadon maradt. Azt is tudom, hogy drága barátnőm, most nevet direkt nem említek, szerelmi bánatában menekült ide, majd szintén szerelmi bánatából menekült tovább. Tudom azt is, hogy elég közel vagyunk Újvidékhez, és hogy ez egy *hosszú* város, nagyjából 23000-en lakják. Tudom, hogy a főutcában csodás lakberendezési, szépségápolási és divatbutikok vannak (alig várom, hogy kedden kinyissanak...). Tudom – hiszen most is onnan gépelek –, hogy gyönyörű a tájháza és tudom, hogyan szól a kakas a távoli szomszédban, valamint, hogy hová kell tenni a lakatot a kapuról! Tudom, hogy Flórián mindent megtesz, hogy otthon érezzük magun-

kat, mert negyedóránként megkérdezi, hogy szükségem van-e valamire. Ez nem olyan nagyon sok dolog... apróságok, de mondjuk van közte számomra néhány esszenciális, mint például a színházi *alázat és munkamorál*, amit a rangos nivódijuk tükröz, a *figyelem*, ahogy lesik a „súgós” kívánságát, és jó, tudom, hogy felszínes, de a *lakberendezési bolt* is ide tartozik. Mentségemre szóljon, nemrég költöztünk egy 100 éves házba, ami az otthonunk lett nagyon rövid idő alatt, sokat jár az eszemben. A reggel közeledtével én is csúszok bele a jelenbe, engedem el a külvilágot, engedem el a feszültséget, a gondokat. Itt akarok lenni veletek, látni akarok benneteket temeriniek, és figyelni, beszippantani titeket, szorgalmas, az én mindennapi hős színjátszóimat, akiket már „ösidők óta” (3 éve...) ámulattal követek. Sokat fogok beszélgetni veletek, menjünk el kávézni, együnk egy fagyit, igyunk egy bort! Szeretnék kacagástól izomlázat érezni a hasamban, és olyan mélyen elgondolkodni egy jeleneten, hogy megoldjak egy feladatot a magánéletemben! Szóval, hogyha láttok valamerre lófrálni a városban, vagy a színház körül, gyertek oda, és szólítsatok meg bátran! Ha pedig ismerjük egymást, akkor mérget vehetsz rá, hogy én fogom megtenni az első lépést. Ez a hely lesz erre a hétre az én mentsvárom, a béke-szigetem, az otthonom!

Nagy Karina

A Fabula erőssége, hogy hihetetlenül szeretik egymást

Budinčević Krisztián a Szabadkai Népszínház Magyar Társulatának csapatát erősíti, régi és új fabulás. Régi, hisz több évig volt a szabadkai Fabula Rasa Színjátszó Grund tagja, s új is, hisz most rendezőként dolgozott a fiatalokkal, ő vitte ugyanis színre Jean Cocteau *Vásott kölykök* című művét.

– Krisztián, milyen volt visszatérni a Fabulába?

– Egészen más élmény. Durva is, hisz most az a helyzet állt elő, hogy én mondom meg a tutit. Ez azt is jelenti, hogy addig nem haladunk előre, amíg meg nem mondom, mit csinálnak. Azért kellett pár hét, amíg rájöttem, hogy össze kell szednem magam, mert egy helyben fogunk toporogni. Persze sokat beszélgettünk, így azt elvártam tőlük, hogy ők is gondolkozzanak az anyagon, de azt nem várhattam, s nem is vártam el, hogy helyettem találják ki az előadás vázát, a koncepciót. De ugyanolyan jól éreztem magam, mint régen. Jó volt bejárni szombatoként a Népkörbe. Köztünk nincs akkora korkülönbség, mint anno köztünk és Ralbovszki Csaba vagy Greguss Zalán között volt, ezért talán mások a próbák is, többet hülyéskedünk, játszunk. Ezért is volt nehéz összefogni őket, elérni, hogy hallgassanak a szavamra.

– Mi alapján esett a választás a Cocteau-szövegre?

– Az történt, hogy egy amatőr csoportnak nem lehet azt mondani szeptemberben, hogy ahányan most vagytok, annyiőtöknek itt is kell maradni júniusig, mert ezt és ezt a drámát viszszerű színre. Jöttek is újak, mentek is el, úgyhogy sokáig keresgéltem, végül Zalán írt rám, hogy itt ez a szöveg, nézzem meg. Fontosnak tartottam, hogy mindenki kapjon egy picit ko-

molyabb szerepet, úgyhogy maradt a *Vásott kölykök*.

– Mennyire volt közös az alkotófolyamat?

– Sokat tettek hozzá, igazából belőlük inspirálódtam. Ez az első rendezésem, úgyhogy szükségem volt rájuk. Volt egy koncepcióm az elején, ami sokat alakult. Amikor elkezdtük színpadra rakni, mutattak valamit, abból inspirálódtam sokat, aztán a hangsúlyokon dolgoztunk, de nem vertem az asztalt, s nem is kellett.

– A *Vásott kölykök* története mennyire az ő világuk?

– Fiatalos a dráma története, róluk és nekik szól, de lehet, hogy kicsit még *tiszták* hozzá. Sok minden van ebben a drámában, egészen mély dolgokig elmegy a történet, a szereplőkkel sok minden történik rövid időn belül, ami velük az eddigi életükben még nem történt meg, nem feltétlen tudnak visszanyúlni saját érzelmi állapotokhoz, élményekhez, de sokat beszélgettünk, s tudják mit játszanak, szerintem nagyon szépen megugrották a feladatot. Cocteau szövegének kora óta sok minden változott, a 21. században más például egy testvérpár viszonya is, nincsenek annyira összezárva, a mai fiatalok jobban igénylik a magányt.

– Mi ennek a mostani fabulás csapatnak az erőssége?

– Jó kérdés. Az, hogy hihetetlenül szeretik egymást. Én még új vagyok számukra, ők egy elég összeszokott kis csapat. Ha jön egy új ember, azonnal befogadják, s van bennük egyfajta közös alkotni akarás. A próbákon is mindig együtt nevetgélnek, együtt vannak, csapatként működnek. Egymásban van tehát az erejük, támogatják, biztatják egymást.

Szerda Zsófi

Temerini színjátszás 1887-től az első világháborúig

Részlet Ádám István *Virágfakadás* című könyvéből

[...]

1892-ben a dalárda mellett az Ipartestület keretein belül megalakul a Műkedvelő Társaság, melynek feladata a temerini magyarság kultúrigényeinek kielégítésén túl a népnevelés és a nincstelen lakosság segélyezése. A helybéli műkedvelők megalakulásuk évében, 1892-ben rendezik meg első előadásukat. A bemutatott színdarab tiszta jövedelmét, összesen 15 forintot, Baross Gábornak (1848–1892), Magyarország népszerű miniszterének emlékére létrejött szoboralap javára fordította a társaság. A dualizmus kiemelkedő gazdaság- és közlekedésügyi politikusának halála évében a temeriniek az elsők között adakoznak a Baross-szoborra, melynek leleplezésére 1898 novemberében került sor a budapesti Kéleti pályaudvar előtt.

[...]

A megalakulás esztendejében egymásután hozták színre *A három jómadárt*, a *Liliomfit* az *Igmándi kispapot*, a *Peleskei nótáriust*, közben egy zenés darabot, a *Maestro gitáro* *Quitarin*it, majd az *Egy a kettő közöttet*, a *miniszterelnök bálját* s a *Csikóst*. Összesen nyolc darabot. A következő esztendőben *A falu rosszát*, *A vereshajút* s a *Mozgó fényképeket* adták még elő.

Hogy a Műkedvelő Társaság tovább is folytatta tevékenységét, arra bizonyíték az újvidéki Délvidéki Újság, amely 1910. február 30-ai számában *Műkedvelő előadás Temerinben* címmel közöl méltató írást Szigligeti Ede *Csikósának* színre hozataláról. A cikkíró megállapítja, hogy a temeriniek éveken át szép sikereket könyveltek el, ezért „a műkedvelők régi tagjairól már szint főlőslegessé válik minden elismerő kritika”. Az ismeretlen cikkíró az új szereplők közül kiemeli a címszerepben remeklő Laky Ferencet, valamint Balázs Árpádot, aki később festőművészként szerzett hírnevet, ám ekkoriban még Temerinben tanítóskodott. Az újság szerint Balázs Árpádné Városi Gizike is fellépett, s mint „egyik részeg asszony eredetien játszotta szerepét”. Végezetül a kritikus megállapítja: „Általában az egész előadás igen gyönyörködtette a közönséget. Az előadás tiszta jövedelme a helybéli szegény gyermekek segélyezésére fog fordíttatni. A bevétel 194 korona.”

Az előadásoknak nagy népszerűségük volt, mert mindig jótékony célt szolgáltak.

Vagy a község szegényeinek segélyezésére, vagy a szegény iskolás gyermekek felruházására rendezték. Legszébb és legnemesebb célt talán akkor szolgáltak az akkori műkedvelők, amikor 1903. augusztus 20-án, a népiskolai könyvtár megalapítására színrehozták a *Túri Borcsát*.

[...]

„Hogy az akkori idők műkedvelő előadásai milyen nivón állottak, arról ma nem lehet véleményt mondani, de nem voltak nivótlanok, mert hiszen az egyik színlap tanúsága szerint a műkedvelők az akkori vidéki színészekkel ezek anyagi támogatására együtt játszottak. Tehát előadásaik elérték a vidéki színjátszás színvonalát, s az akkori zajos, tivornyás temerini falusi csendéletben föltétlenül elismerésre méltó nemesebb szórakozást, élvezetet jelentettek, s az által, hogy állandóan a jótékonyosság szolgálatában állottak, fontos erkölcsi és szociális missziót teljesítettek, s ezen kívül alapját vették meg mai technikailag is fejlettebb, de a körülmények folytán mindenesetre értékesebb kulturmunkát szolgáló műkedvelői előadásoknak” – írja évtizedekkel később a Délbácska cikkírója.

Dr. Mészáros Sándor történész *Évszázadok viharában* (Temerin története 1941-ig) című könyvében említést tesz Kisfaludy Károly *Kérők* című háromfelvonásos vígjátékáról is, melyet 1900-ban mutattak be, a farsangolás keretében, valamint az 1902-ben megrendezett *Virágfakadás* című vígjátékról, mely az egykori hirlaptudósító szerint a tíz éve tevékenykedő műkedvelő társaság legsikeresebb bemutatója volt. Ugyanakkor beszámol március idusának megünnepléséről, melyen minden évben megjelenik a község színe-java. 1900. március 15-ei ünnepségén Mihalovits Ede plébános ünnepi beszédét kulturális műsor követte, majd elfogyasztották a 78 terítékű asztalnál a szokásos halpaprikást.

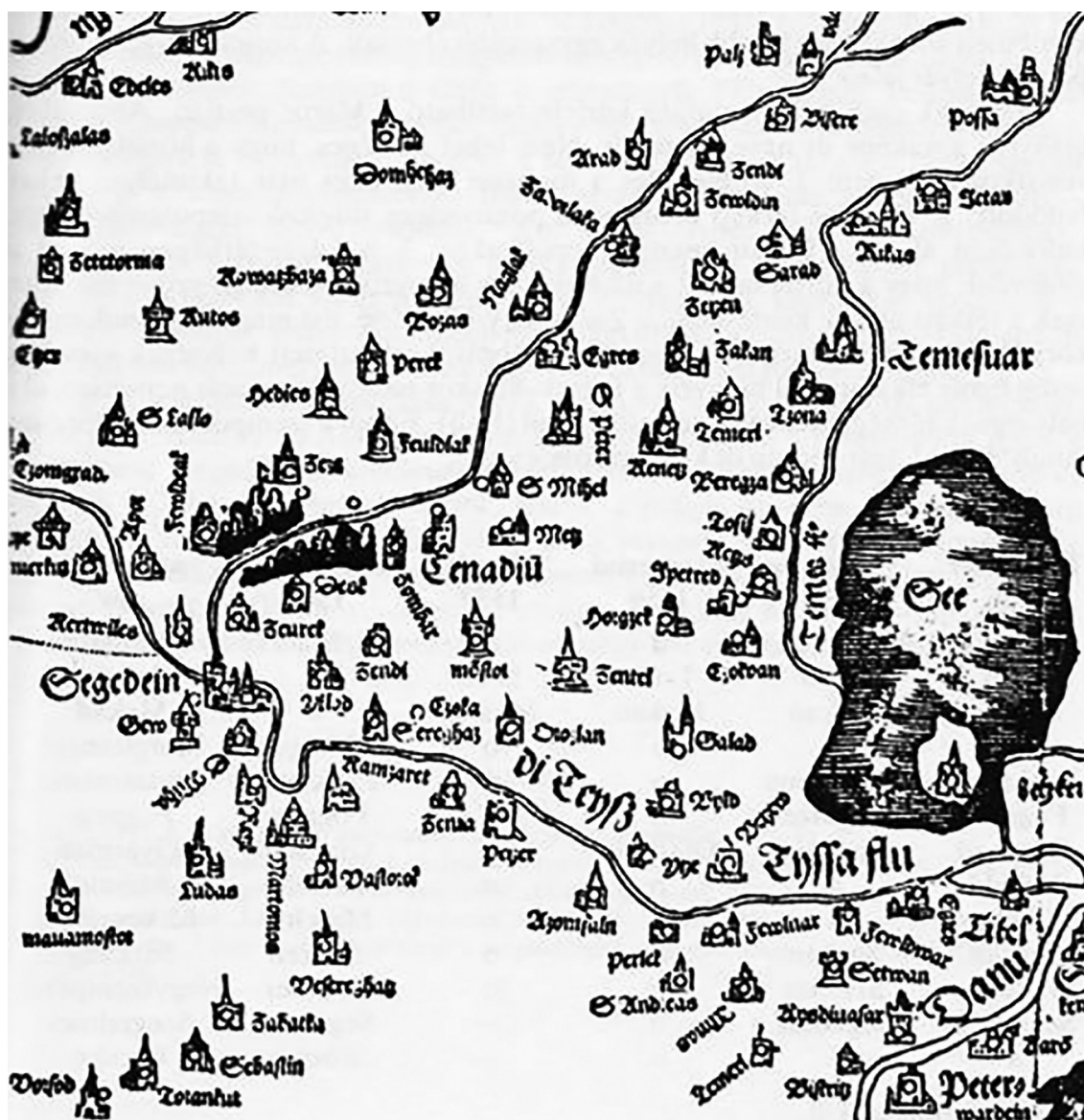
Temerin helytörténetéről

Településünk legkorábbi történelmével kapcsolatos írott források hiányában elsősorban a régészeti leletekre lehet hagyatkozni. A község határában, egészen a kőkorszakig visszamenőleg minden történelmi időszakból találtak leleteket, melyek közül kiemelkednek a kőből, bronzból és vasból készült különféle használati tárgyak, harci eszközök, halászathoz, vadászathoz szükséges felszerelések maradványai és még folytathatnánk a sort. A talált tárgyak és eszközök többségét napjainkban a Helytörténeti Gyűjteményben őrizzük, ahol az állandó kiállítás történelmi korszakokra lebontva mutatja be községünk helytörténetét. Ezek a leletek mind azt bizonyítják, hogy Temerin fekvése, a természeti adottságok és sok más szempont is mindenkoron kedvező életfeltételeket nyújtottak az erre vándorló népek számára, hogy a történelem viharai ellenére is mindig újra és újra letelepedjenek ezeken a területeken. A történelmi kútfőket tekintve a település első megmaradt írásos feljegyzése 1332-ből eredeztethető, ami egy pápai tizedjegyzéken maradt fenn, amelyen egy bizonyos Lőrinc van feltüntetve Temerin papjaként. A következő írásos feljegyzés 1522-ből maradt ránk, ami szintén egy tizedjegyzék, és ezen már a jobbágyok nevei is fel vannak tüntetve. A mohácsi vész (1526) követő időszakban a település lakosságát lemészárolták a hódító török csapatok, és

pusztasággá tették a vidéket. Néhány évvel később azonban szláv, főként szerb telepek érkeztek a faluba, és kisebb megszakításokkal több mint két évszázadig népesítették be településünket. A török elleni felszabadító háborúk idején (1683–1699) Temerin ismét elnéptelenedett, viszont III. Arsenije Čarnojević pátriárka vezetésével a törökök bosszúja elől menekülő szerbek a XVIII. század első éveiben újra benépesítették településünket. A magyarság újratelepítése 1781-től indult meg Temerinben, és a folyamat a XIX. század elejéig tartott. A magyar telepesek főként Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Jász-Nagykun-Szolnok, Nógrád, Heves és Békés vármegyéből érkeztek, mellettük még a Rajna-vidékről származó katolikus németek is letelepedtek a faluban. A szerb ajkú lakosság 1800-ban önként elhagyta a települést, és a szomszédos Paska-pusztára vándorolt át, ahol megalapította a mai Đurđevót (Sajkásgyörgyét). A XIX. század folyamán több csapás is érte településünket, hiszen az 1830-as években többször is kolerajárvány tombolt a faluban, az 1848/49-es magyar forradalom és szabadságharc idején pedig, 1848. augusztus 30-án hajnalán a települést porrá égették a Đorđe Stratimirović által vezetett szerb csapatok. A lakosság északabbra menekült és majd csak 1849 végétől kezdtek visszazáolingózni üszkös romokká vált otthonaikba. Az újrakezdésnek azonban

Az 1944/45-ben ártatlanul kivégzett temeriniekre való megemlékezés 1991 októberében, Dormán László felvételei (Forrás: <http://www.keskenyut.hu/page/234/art/328/akt/1/html/temerin.html>)

A Lázár-térkép, amelyen Temerint is feltüntették (1514–1528) (Forrás: https://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/telepulesek_ertekei/Mako_monografia_sorozat/pages/monografia_1/003_terkepar.htm)

nem sokáig örülhettek, hiszen az 1853-as esztendőben, július 20-án hatalmas vihar és jégeső csapott le Temerinre és határára, melynek következtében a termés teljesen elpusztult. A sorozatos természeti csapások miatt a temeriniek úgy határoztak, hogy fogadott ünneppé teszik július 20-át. Ilyen módon igyekeztek a jövőben megvédeni a termést az elemi csapásoktól. A falu lakossága az elkövetkező évtizedekben viszonylagos nyugalomban és békében élt, amit az első világháború (1914–1918) évei szakítottak félbe. A háború során közel kétezer temerini hadköteles korú férfit soroztak be, akik közül több mint háromszázan estek el a harcok során, vagy hunytak el sebesülés és betegség következtében. A háborút lezáró trianoni békeszerződés értelmében Temerin is az újonnan alakult Szerb–Horvát–Szlovén Királyság határai közé került, amely állapot egészen 1941 áprilisáig tartott. A második világháború ismét sok

megpróbáltatással és szenvedéssel szembesítette a temerinieket, hiszen sokan magyar honvédként megjárták a keleti front hadszíntereit és a szovjet hadifogolytáborokat is. Az 1942. évi razzia alkalmával 47 temerini, főként zsidó lakost öltek meg a magyar csendőrök és segítőik. A kommunista partizán csapatok 1944. október 23-án vonultak be a településre, és nem sokkal később megkezdték atrocitásait, amelynek során több száz magyar férfit gyilkoltak le a Nyugati temetőben ásott tömegsírba. Emellett sokakat a szomszédos Járekon kialakított haláltáborba hurcoltak, ahol az embertelen körülmények miatt nagy számban hunytak el. Az áldozatokról a későbbiek során sokáig nem lehetett beszélni, az első nyilvános megemlékezésre a Nyugati temetőben lévő tömegsírnál 1990 októberében került sor.

Fűrő Dénes

Ma a Találkozó színpadán

Egy 26 éve állandó(an) friss csapat

A Színes Szilánkok Diákszínpad mindig különös energiákat hoz a Találkozóra. Különös, de ez nem az a fajta különösség, amit akkor mondunk, amikor a negatív véleményünket akarjuk elsunnyogni. Ez jó fajta különös frissesség, hiszen olyan állandóságot és mégis állandó frissülést rejtnek magukban, amit kevés csapat tud elmondani magáról. *„26 éve ezen a napon egy csodálatos mozzanat vette kezdetét, melynek megálmodói a Színes Szilánkok Diákszínpad nevet adták! Valóban sziporkázó csodahely ez, ahol gyerek és felnőtt egyaránt játszhat, tanulhat, fejlődhet, barátkozhat, bontogathatja szárnyát, bátran keresheti és megtalálhatja önmagát!”* – jelent meg március elsején a csapat Facebook-oldalán. Aztán, ahogy görgetünk tovább az oldalukon, látjuk, hogy a *Tenger a lélekben* már nagyon sok fiatalot megszólítottak. De lássuk, hogyan szólítják meg a Találkozó zsűrijét ma a friss energiájukkal.

Újvidéki Magyar Művelődési és Művészeti Központ, Színes Szilánkok Diákszínpad, Újvidék

Az 1996-ban megalakult Színes Szilánkok Diákszínpad a helyi magyar közösségre nagy hatást gyakorol. Ábrahám Irén színésznő, Juhász Valéria tanítónő és Klemm Márta magyartanárok az alapítói. A Diákszínpad 3 csoportot foglalkoztat, a cseperedőket, haladókat és talajvesztetteket, ahogy mi nevezzük őket.

Az Újvidéki Színház megalakulásunk óta biztosítja a kiváló próbafeltételeket és technikai hátteret, ami lehetőséget ad arra, hogy minél profibb körülmények között oktassuk a fiatalokat. A próbák főképp hétfőn zajlanak, de az előadásaink bemutatói előtt besűrűsödnek a próbák, és napi szinten több órát is dolgozunk a fiatalokkal. Neves színészekről sajátíthatják el a fiatalok a színészmesterség fortélyait, valamint a magyar nyelvű foglalkozások

fontosak a gyermekek anyanyelvápolása tekintetében is. Az elsődleges cél azonban a gyerekek önbizalmának, határozottságának, szókimondásának fejlesztése, hogy az élet különböző területein a továbbiakban féltelenül tudjanak létezni. A 26 év alatt több mint 800 újvidéki és Újvidék környéki fiatal kóstolt bele munkánkba, ezek közül több mint 30 ma már hivatásos színész, rendező, táncos, képzőművész, zenész lett. Igyekszünk minden évben megmérettetni, és visszaigazolást kapni, hogy jó úton haladunk, és jól végezzük munkánkat. Ezt a különböző díjak (előadás-, színész- és rendezői díjak) is bizonyítják, amelyeket

különböző szemléken, amatőr színjátszó fesztiválokon nyertünk itthon és külföldön egyaránt. Előadásainkat rendszeresen repertoáron tartja az Újvidéki Színház, így a fiataloknak gyakori kommunikációs lehetőségük van a mindenkori közönséggel, és ez is nyittabbá, bátrabbá, határozottabbá teszi őket.

Jelentősebb előadásaink, amelyek megpecsételték egy-egy korszakát a Diákszínpad életének: *Yerma* (Mezei Kinga rendezése), *Biberach, Az ember tragédiája, Valahol Európában, Folk and swing* (Puskás Zoltán rendezései), *Özvegyek, Sok hűhó semmiért, Anne-impressziók* (Kőrösi István rendezései), *Csoportkép, (Át)változások, Így lettem töredék...*, *Az ellopott futár* (Crnkovity Gabriella rendezései), *Őz, a nagy varázsló, János vitéz, Karinthy hommage, Tenger a lélekben* (Figura Terézia rendezései).

A társulat eddigi díjai a Találkozón:

2003 – Bambach Róbert-díjjal térhetett haza a társulat a legjobb alternatív/új formákat kereső előadásért.

2013 – a Bambach Róbert-díjat az újvidéki Színes Szilánkok Diákszínpad kapta a *Végletek* című előadásért. A mozgásszínházi produkció rendezői: Csáki Beáta, Léphaft Ágnes és Tóth Laura.

2017 – Bambach Róbert-díjjal térhetett haza a csoport a Fekete Ádám drámája alap-

ján készült *Csoportkép (természetes fényben)* című produkciójáért. Rendezte: Crnkovity Gabriella.

A Színes Szilánkok Diákszínpad bemutatja:

Tenger a lélekben (55') – közös munka
Kortárs előadás

Szereplők:

Pszichológus és szülő – Horváth Blanka
Bántalmazók és bántalmazottak:
Barna Sára Dávid
Berkes Emma
Bubalo Inesz
Figura Gábrriel
Forró Attila
Forró Dániel
Juhász Inesz
Ladišić Nóra
Repstok Martina
Vajda Laura
Vorkapić Anja

Rendezte: Figura Terézia

Fénytechnikus: Varga-Somogyi Bálint

Hangtechnikus: Dienes Ákos (a temerini bemutatkozás alkalmával Vukašin Vojvodić)

12 éven aluliaknak nem ajánlott!

Élő körforgás a Grundon

A szabadkai Népkör Magyar Művelődési Központ Fabula Rasa Színháza Grundjának Jean Cocteau *Vásott kölykök* előadásának zsűrizése

Különleges jelenségnek vagyunk tanúi; **Budinčević Krisztián** középiskolásként maga is a Fabula Rasaban kezdte bontogatni szárnyait. Ezt követően az Újvidéki Művészeti Akadémia hallgatójaként, **Balázs Áron** (zsűritag) mint tanár segítette fejlődését, majd mint végzett színész (jelenleg a Szabadkai Népszínház Magyar Társulatának tagja) került vissza az „új” fabulásokhoz rendezőként. Mondhatjuk: „fiatalok egymás közt” munkát láthattunk a találkozó második napján.

Fábián Móni, a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség szakmunkatársa köszöntötte a jelenlévőket, és Krisztiánt kérte, meséljen a próbafolyamatról!

„Ez a darab egy kései szülés, valamikor január végén kezdtünk el dolgozni vele. Foglalkoztunk persze gyakorlatokkal szeptembertől, de darabbal nem. Sűrűtett az idő, jöttek a szemlék, készíteni szerettünk volna valamit. A drámát végül Greguss Zalán választotta. Sokat voltunk az asztalnál, fejtegettük, összevetettük a regénnyel. Érdekes próbafolyamat volt, mint első rendezésem, először foglalkoztam amatőr színjátszókkal. A legnehezebb az volt, hogy nekem kellett döntenem mindenben. Ami a rendezést illeti... nem is tudom... Inkább, mint színész gondolkoztam, segítettem őket, mintsem rendező. Ez lett a végeredmény.”

Táborosi Margaréta már látta az előadást Zentán, a Középiskolások Szín- és Filmművé-

szeti Vetélkedőjén, így pontosabb képe alakult ki az előadásról. „Ahogy beszéltél (Krisztiánhoz – a szerk.), azon gondolkodtam, hogy milyen szép a körforgás. Fabulásként kezdted, a tanár uraknál (**László Sándor** és **Balázs Áron** – a szerk.) folytattad, s milyen jó, hogy a Fabula, Zalán (**Greguss Zalán** – a szerk.) vezetésével lehetőséget ad a régi fabulásoknak, akik ott fogtak gyökeret.” Majd az előadás elemzésébe kezdett. „Voltak a látottakhoz képest módosítások, törekvések, láttam a szándékot. Ez dicséretes, de amiket elmondok majd, nagytitok alatti pillanatok, úgy értsétek, hogy ha nem csinálunk rossz pitét, akkor hogy lesz majd jó? Ez egy dobbantó, ez most így sikerült! Amit megelőlegeztem, és bennetek van, azt várom majd vissza.”

Ezt követően a szövegek, párbeszédetek mögöttes tartalmáról beszélt, hogy ugyanazt a két sort hányféleképpen lehet elmondani, milyen szándékkal, mert ez adja a jelenet súlyát: „Mit, miért mondok? Mögé kell rakni egy gondolatot, hogy ne a szöveget halljam, hanem a koncepciót, hova fut ki a szöveg? [...] Ezt a kérdést mindig tegyétek föl: miről szól a jelenet?”

További tanácsként általánosan ajánlotta, hogy amikor kész, megírt szövegekkel dolgoznak a játékosok, alkotók, akkor mindig a hozzájuk közelebb álló dolgokat, szituációkat illesszék be az előadásba, ebben az esetben például a felnőtté válás nehézségeit. Ezután technikai elemzésbe kezdett, amiben beszélt az előadás stílusának, nyelvezetének egységességének fontosságáról. Majd a karakterformáláshoz adott kapaszkodókat. „A szövegben elhangzik, hogy minden játék. Ha egy karaktert megfogsz, megnézed, mi van a szövegben, mit mondok én, s mit mondanak rólam, s nekem akkor megvan, hogy ez a szerep ezt tudja, ezután megbeszéljük a rendezővel, mit erősítenék. Szenvedélyt? A betegségét? Konkrétan a te karakterednek (**Kéri S. Botond** – a szerk.), minden gesztusnak jelentősége van, nincs véletlen gesztus! Színes karaktereket játsszatok! Bejön például Dargelos (**Szarapka Ákos** – a szerk.), azt mondja rólam, tanár vagyok. Akkor váltok tanárba! Lássam, hogy felveszel valamilyen tanár pozíciót. Milyen az a tanár? Lóg-e bármije, pösze esetleg, mániákus? Adja a szöveg a szituációt. Szülessen meg a játék, hogy nekik minden játék!”

Balázs Áron szintén másodszor látta az előadást, ő vette át a szót a legnagyobb egyetértéssel a hallottakkal. Kiegészítésként hozzá-

fűzte, hogy a darabválasztással nem teljesen ért egyet, keresgélni kellett volna még. Túl fajsúlyos a téma, ezért redukálódott a játék öröme, és ezt sajnálja. „Visszafelé próbálom tekerni a filmet. Eljutunk odáig, hogy a testvérpár öngyilkos lesz. De honnan jutunk el odáig? Nekem ez hiányzott nagyon. Darabon belül nem érzem azokat a váltásokat, amikor az utálat, irigység, szeretet, ragaszkodás működik egymás között (Paul és Elisabeth – a szerk.), s az hozzá ki belőlük, hogy akkor is ez lesz, így alakítjuk a történetet [...], vagy más: a játékszabályok csak elhangzanak, például az, hogy most magázlak – és nem érzem, hogy oké, de ha nem így van, nem tartod be, akkor nem csináljuk tovább, nem játszuk tovább! Helyzetbe kell hozni a színészeket!”

Ezután díszletről, a játéktérről beszélt, a letisztult fehér világról, a fehér kockákról. Kifejtette, hogy nem sok kapaszkodót kaptak a nézők, túl steril a közeg, csak a játékosok határozzák meg, hogy mit, hogyan kezelnek, használnak. Hiányolta a konkrét viszonyokat, hogy a történetet elmeséeljék: sok a játék benne, de nincs elhatárolva, hogy mi történt meg a valóságban és mi az, amit csak eljátszottak.

„Lehet pepitában mesélem el, amit az előttem szólók – vette át a szót **Brestyánszki Boros Rozi** –, az jutott eszembe, hogy bár a szöveg embere vagyok, de megérné elfelejteni a szöveget, kidobni [...] mindenki tudja miről szól, elemezték. Felszeletelni darabokra, s teljesen félretéve Cocteau-t, eljátszani a jeleneteket saját mondataikkal, szavaikkal. Tudjátok, hogy ki kicsoda, ki mit akar, mit játszik. Ha tudom a mondatokat, hogy miért mondom el, akkor hiteles. Eluralkodott a szöveg az előadáson, s erre tolódott a hangsúly, hogy ezt megtanuljátok, hogy közeget teremtsetek neki. A sorrend más. Először megteremtjük, mit akarunk elmondani, s hogy válik az nekem, a játszóknak

igazzá. Akinek Hitlerrel kell eljátszania, akkor lesz számomra nézőként borzalmas és félelmetes, ha az a színész tökéletesen igaznak érzi Hitlerrel, amíg játsza. Sokára esik le nekem, hogy ezek testvérek, pedig már rég értenem kellene, hogy itt mi van. A furcsa viszony onnan indul, hogy odafekszek a testvérem ölébe, de valami bizserg bennem, majd nő, egyre csak nő, addig, amíg a végén kifakad. A szöveg felét kihúznám, hogy értsétek, mit játszatok.” Ezután beszélt még a kimondott szavak mögöttes tartalmáról, illetve arról is, hogy nemcsak annak lehet több rétege, amit mondunk, hanem annak is, ahogyan, amit reagálunk, amilyen gesztust teszünk a partnerünk szövegére. A díszletről is ejtett néhány szót; túl soknak érezte a rengeteg fehér elemet és jelmezt: [...] „kínál egyfajta rendezői értelmezést a két emberről, de nem érzem igazoltnak abból, amit láttam.” Záró tanácsként javasolta **Dékány Máténak**, de egyetemesen is igaz, hogy ne játsszon mindent azonos hőfokon; legyenek a karakternek árnyalatai, csendjei. Legyen a létezésének dinamikája; néha lassuljon le, halkuljon el, hogy aztán megint kezdhessen pörögni.

A zsűri értékelése után **László Sándor** rendező, színézmesterség-tanár megragadta az alkalmat, hogy szóljon ő is a társulathoz: „Szeretném megdicsérni ezeket az embereket.

Fegyelmetten, iszonyatos munkát végeztek, ezt el kell ismerni, ennyi szöveget bevágni, elejétől végig csinálni ezt a dolgot. Az biztos, hogy csomó dologhoz hozzá kell segíteni őket; hogy mi az a helyzet például. Krisztiánt is fel tudom menteni, mert életében először rendezett. Ez felnőtt színészeknek is erőpróba lenne. Életveszélyes darab, és vékony a jég. Kezelhetőbb darabot keressetek, de minden tiszteletem a tiétek. A lehetőségekhez mérten odaadón és nagy energiával játszottatok. Ügyes, képes fiatalok vagytok!”

Nagy Karina és Szerda Zsófi

Hétfőn a Találkozó színpadán

Egy banális történet többféle variációja

Hétfőn Raymond Queneau 1949-ben keletkezett ötletsorának egy sajátos változatát láthatja majd a közönség. Az alapműben, melyből később szöveggönyv is született, kilencvenkilenc-féle változatban ismerhető meg egy igen banális történet, melyet Magyarországon színházi előadásként először 1982-ben mutattak be a Katona József Színházban. A *Stílusgyakorlatok* első bemutatója a magyar színháztörténet egyik leg sikeresebb előadása volt. Kíváncsian várjuk, hogy a zentai diákszínjátszók előadásában hányféle variációja lehet egy történetnek. Hétfőn mindez kiderül az idei KSZFV-n (az egyik) legjobb előadásnak járó díjat kiérdemlő darabból. 😊

Április 25., hétfő, 19 óra

A Zentai Magyar Kamaraszínház Diákszínjátszói, Zenta

Raymond Queneau: *Így történt...* (60')
Vígjáték

Rendezte: Verebes Judit és Dévai Zoltán

Az előadásról: Egy nyüzsgő város lakóit vajon mennyire befolyásolja egy mindennapi, akár banálisnak is nevezhető történet? Hogyan viszonyulnak az eseményekhez? Hídegen hagyja őket, elszórakoznak rajta, vagy épp az utolsó csepp a pohárban, és borul minden? Ha egy eseménynek több szemtanúja van, attól az egy esemény marad, vagy annyi történetté válik, ahányan jelen voltak benne? Hát ha még egy egész busznyi ember látta? Raymond Queneau *Stílusgyakorlatok* című szövege alapján választ keresünk arra, hogy egy történet hogyan kap különböző színeket egy város polgárainak színpalettája segítségével.

A XXVI. Találkozó szakmai zsűrije

Balázs Áron

Sterija-, Pataki Gyűrű-, Jászai Mari-díjas színművész, az Újvidéki Művészeti Akadémia tanársegédje

Bajmokon nőtt fel, ahol amatőr színészként Barácius Zoltán szárnyai alatt kipróbálhatta magát különböző szerepekben, és megszerette a színházat. Középiskolai éve alatt meghívást kapott

a Tanyaszínházba, majd végleg ez a pálya mellett döntött. 1995-ben felvételt nyert az Újvidéki Művészeti Akadémiára, ahol 2004-ben diplomázott Hernyák György és László Sándor osztályában. 2005 óta tanársegéd az Újvidéki Művészeti Akadémián.

1998-tól az Újvidéki Színház társulatának tagja 2016-ig.

Játszott még a Veszprémi Petőfi Színházban, Tatabányán, a Jászai Mari Színházban, Budapesten, a Bárka Színházban, a Temesvári Csiky Gergely Állami Magyar Színházban, a Szegedi Nemzeti Színházban, Szabadkán, a Népszínházban, valamint a Kosztolányi Dezső Színházban, a Zentai Magyar Kamaraszínházban és az Újvidéki Szerb Nemzeti Színházban.

Brestyánszki Boros Rozi

dramaturg, író

Azt kérték, írjak egy rövid, motiváló életrajzot, de én arról tudok írni, hogy engem mi motivál. Középiskolás voltam, amikor emlékeim szerint először jártam színházban. Szabadtéri előadás volt, és az egyik színész méteres közelségből nézett szembe velem. Talán Árok Feri volt, már nem emlékszem.

A színház élményére azonban igen. És nem sokkal később, nagyjából hónapok múlva, már magam is rendeztem, színházat akartam csinálni. Azt is tettem. Mintha tudtam volna, hogyan kell. Ma sem tudom. Pedig huszonegy éve ez a hivatásom is. Voltam közönség szervező, művészeti titkár, rendezőasszisztens, díszletasszisztens, plakáttervező,

kellégyártó grafikus, webmester, dramaturg, írtam cikkeket, esszéket, könyveket, színház történetet, drámákat, sőt, egy kézikönyvet is arról, hogyan kell színházat csinálni. Pedig nem tudom. Annyit tudok, a jó színházcsináláshoz kíváncsiság, alázat, bizalom, szorgalom és szeretet kell. Mindezt nagykanállal kapom Közöttetek, ahová idén tizenegyszer hívtak vissza zsűrizni. És engem ez motivál, ez a kivételes erejű közösségi alkotás, aminek itt, az Amatőr Színjátszók Szemléjén lehetek tanúja és részese. Köszönöm!

Táborosi Margaréta

rendező-koreográfus, az Újvidéki Művészeti Akadémia tanára

Zentán születtem. A Tisza, a töltes és a népkerti sárgavíz jelenti a fő kötődést a városhoz a családom mellett. Az általános iskolát és a gimnáziumot szintén itt végeztem el, majd elindultam a nagyvilágba. Bő egy évtized után hazaköltöztem, hogy azóta folyamatosan úton legyek. Szimbolikusan és valójában is sokat ingázom, havi szinten több száz/ezer kilométert teszek meg. Szeretek inspiráló zenére autót vezetni.

2007-ben diplomáztam az Újvidéki Művészeti Akadémia (Akademija Umetnosti Novi Sad) színész szakán. Két évig az Újvidéki Színház társulatához tartoztam, ahol a rám bízott szerepekben arányosan tudtam fejlődni.

2009-ben felvételt nyertem a budapesti Színház- és Filmművészeti Egyetem rendező-koreográfus szakára, ahol 2014-ben fejeztem be tanulmányaimat. Közben az Újvidéki Művészeti Akadémián kezdtem tanítani színészmesterséget, Hernyák György asszisztenseként.

Jelenleg a Színház- és Filmművészeti Egyetem Doktori Iskolájának a hallgatója vagyok.

A színház(csinálás) büvökörében maradtam, ám már a színpad másik oldalán (nem színészként) képzelem el alkotói tevékenységem, korszerű, hiteles, sajátos kifejezési formát kereső előadások megkomponálásában.

Műkedvelők Társasága – játék – közösségi élet – évszázados örökség

Szemeztünk a Súgó hasábjain a 26. VMASZT-ra készült, temerini színjátszást bemutató kiállítás anyagából

Mit susog a fehér akác

Operett az 1970-es évekből, *Mit susog a fehér akác* címmel. (Középső kép: 1934-ből, dr. Treuer László rendezésében)

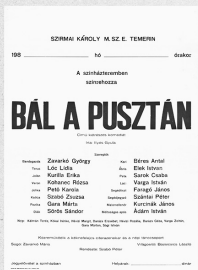
Nem születtem grófnak

Bárány Tamás *Nem születtem grófnak* című zenés vígjátéka 1970-ből.

Bál a pusztán

Illyés Gyula *Bál a pusztán* című kétrészes komédiája az 1980-as évekből.

Elveszem a feleségem

Szűcs György *Elveszem a feleségem* három felvonalos énekes-táncos vígjátéka az 1980-as évekből.

Végvári vitézek

Görgey Gábor történelmi komédiájának, a *Végvári vitézek* lelkes csapata 1992-ben.

Műkedvelők Társasága – játék – közösségi élet – évszázados örökség

Szemeztünk a Súgó hasábjain a 26. VMASZT-ra készült, temerini színjátszást bemutató kiállítás anyagából

Az Ibolya

Molnár Ferenc *Az Ibolya* című vígjátékát az 1991–1992-es évadban játszották.

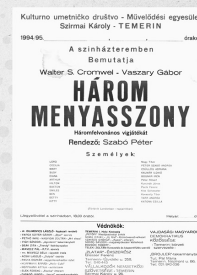
Szexbogyó

Görgey Gábor *Szexbogyó* című bohózatát az 1993–1994-es évadban játszották.

Három menyasszony

1995-ben Walter S. Cromwel és Varszay Gábor a *Három menyasszony* című vígjátékát felejthetetlen pillanatokkal szerzett a közönségnek.

A Lilla-Villa titka

Fekete Sándor *A Lilla-Villa titka* című zenés komédiáját 1995–1996-os évadban játszották.

